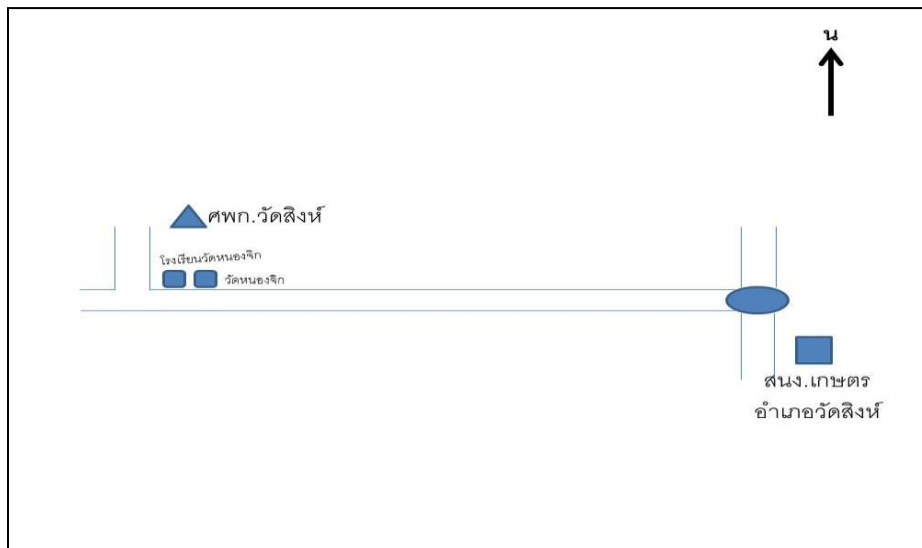

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....วัดสิงห์..... จังหวัด...ชัยนาท.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๓๐.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายฉัตรชัย..เอกิจสรคันธุ์.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน ..
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ...๑ ม. ๕ ต. บ่อแร่ อ. วัดสิงห์ จ. ชัยนาท
โทรศัพท์ .. ๐๘๗-๐๒๓๙๕๘๐...
- .Facebook <https://www.facebook.com/share/๑GaptVRer๑/?mibextid=wwXlfr...>
Line ...ฉัตรชัย..เอกิจสรคันธุ์.....
ปีเกิด พ.ศ. ..๒๕๑๓.....
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษาปริญญาตรี...สาขา.....
สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....
คณะ/สาขาวิชารัฐศาสตร์.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลบ่อแร่.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๕.....

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

พิกัดที่ตั้งแปลง ศพก.

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ผลิตข้าวปลอดภัยจากสารเคมี

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ไถกลบตอซังฟางข้าว

๓.๒ การลดต้นทุนการผลิตข้าว(ลดอัตราเมล็ดพันธุ์)

๓.๓ การใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๔ การผลิตแทนแดง

๓.๕ การผลิตผักปลอดภัยในโรงเรือน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

-การจัดการดินและปุ๋ย

-การจัดการโรค/ศัตรูพืช

-การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

-เกษตรทฤษฎีใหม่

-การทำบัญชีครัวเรือน

-เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

-การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

-การปลูกผักในโรงเรือนเพิ่มรายได้

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตข้าวปลอดภัย(ข้าวหอมดอกจัน=ข้าวหอมนิล+ข้าวหอมมะลิ)ปลูกข้าวหอมนิล ๒ ไร่ และหอมมะลิ ๒ ไร่(อัตราการผสม ๒:๑)หวานในแปลงเดียวกัน หวาน เดือนสิงหาคม เก็บเกี่ยว เดือนธันวาคม ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยไม่ใช้สารเคมี ราคาจำหน่าย ๖๐ บาท/กก. รายได้ประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท/๔ ไร่

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด เพื่อเสนอแนวคิด ปัญหา และอุปสรรค ผ่านการประชุม รวมทั้งจัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรด้วย

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

-มีการร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา ศพก.

-เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อเสนอแนวคิด ปัญหา และอุปสรรค ผ่านการประชุม รวมทั้งจัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรด้วย

-ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม ภาคเอกชน ศูนย์อำนวยการใหญ่จิตอาสาพระราชทาน และผู้ประกอบการธุรกิจค้าข้าว ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของตำบลบ่อแร่

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำ การเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลัก อยากกลับมาพัฒนาบ้านเกิด จึงลาออกจาก บริษัทเอกชน ในปี ๒๕๕๓ โดยกลับมาเริ่มต้นอาชีพการเกษตร และดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในปี ๒๕๕๔ และอีก ๓ ปีต่อมา ได้รับเลือกเป็นกำนันตำบลบ่อแร่

ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนในพื้นที่ ต้องการเป็นต้นแบบของการทำเกษตร เพื่อตัวอย่างให้กับชุมชน โดย ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ เก็บข้าวที่ปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนของตนเอง รวมทั้ง ได้รวมกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งเป็น วิสาหกิจกิจชุมชน โรงสีข้าวชุมชนบ้านสำนักจัน หมู่ที่ ๕ ตำบลบ่อแร่ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ในปี ๒๕๕๙ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ตำบลละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในการพัฒนาพื้นที่ โดยใช้ในการสร้าง โรงสีข้าว เพื่อแปรรูปข้าวในชุมชน เพิ่มมูลค่าข้าวของเกษตรกรในพื้นที่และใกล้เคียง ซึ่งในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนมี ผลิตภัณฑ์ข้าวออกจำหน่าย ได้แก่ข้าวหอมดอกจัน สร้างอัตลักษณ์และชื่อเสียงให้แก่ชุมชน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาและความท้าทายในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลบ่อแร่ คือ เป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก จึงไม่สามารถควบคุมปัจจัยเรื่องน้ำได้ แต่ไม่ประสบปัญหาอุทกภัย ส่วนใหญ่พื้นที่ ถ้าฝนไม่ตกตามฤดูกาล เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชได้ ความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่จะต่ำไปด้วย ซึ่งหาก นำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ มาปรับใช้ อาจส่งผลให้เทคโนโลยีไม่เป็นตามเป้าประสงค์ได้ เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การใช้เทคโนโลยีเปียกสลับแห้งแล้งข้าว ซึ่งในพื้นที่ไม่สามารถจัดการน้ำได้

ปัญหาอีกส่วนหนึ่งคือปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ อาจต้องใช้ เวลาในการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร อาจรอผลการ เปลี่ยนแปลงไม่ได้นาน ดังนั้น อาจมีข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

-การไถกลบตอซัง

-การตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน(NPK)

-การใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ๑๑ กิโลกรัม/ไร่ ด้วยวิธีการหว่าน

-ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยส่งตรวจกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดชัยนาท

-ใช้หลักการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน(IPM)

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ปลูกข้าวหอมมะลิ และข้าวหอมนิล เพื่อผสมเป็นข้าวหอมดอกจัน อัตราส่วนข้าวหอมมะลิ ๕๐ % ผสมกับข้าวหอมนิล ๒๕ % อัตราส่วน ๒ : ๑ โดยปลูกในพื้นที่ติดกัน และไม่ใช่ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการผลิต จัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน หลังจากข้าวออกรวงแล้ว นำมาสีข้าวโดยเมล็ดข้าวจะเป็นสีม่วง โดยโรงสีข้าวของวิสาหกิจชุมชน โรงสีข้าวชุมชนบ้านสำนักจัน นำมาแปรรูปจำหน่ายในพื้นที่ ซึ่งสีม่วงของข้าว คล้ายกับสีของดอกจัน ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำหมู่บ้าน เกิดเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดยส่งดินตรวจกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดชัยนาท โดยเจ้าหน้าที่ส่งผลการตรวจวิเคราะห์ และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินที่หน่วยงานราชการแนะนำ ซึ่งการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตดี แข็งแรง และได้ธาตุอาหารตรงกับความต้องการของพืช ทำให้เกิดโรคและแมลงน้อยลง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๗๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลาช่อน,ปลานิล,ปลาตะเพียน..... จำนวน.....๓.ไร่.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)แผนแดง..... จำนวน.....๑.ไร่.....) ประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ...ค่าไถ.....๓.ครั้งๆละ.๒๕๐.บาท/ไร่..... เป็นเงิน.....๓๕๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ค่าเมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ...ค่าเก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ...ค่าจ้างหว่าน..... เป็นเงิน.....๖๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๐๑๐.....บาท/ไร่

รายได้๖,๐๐๐.....บาท/ไร่

กำไรสุทธิ๓,๙๙๐..... บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....คำตอบแทนจากการเป็นกำนัน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ...๑๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายข้าว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ...๑๕,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ต่อตนเอง

-ได้บริโภคข้าวปลอดภัยดีต่อสุขภาพ

-เป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ รวมทั้งสร้างเครือข่ายในชุมชน เกษตรกรสามารถ

นำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ต่อชุมชน

-สร้างรายได้ต่อชุมชน

-ทำการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๓.๑.๑ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโครงสร้างดินจะค่อยๆ ดีขึ้น กลับมาร่วนซุยเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ จากการไถกลบตอซังฟางข้าว การใช้เหินแดงเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ดินที่มีโครงสร้างดีช่วยอุ้มน้ำและธาตุอาหารได้ดีขึ้น

๓.๑.๒ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ไม่ทำลายแมลงตัวห้ำตัวเบียนที่ช่วยควบคุมแมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติ จำนวนแมลงที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น

๓.๑.๓ การลดมลพิษในน้ำและดิน

การลดการปนเปื้อนสารเคมีในแหล่งน้ำ ไม่มีสารพิษตกค้างที่จะชะล้างลงสู่แหล่งน้ำ น้ำในคลองและบริเวณใกล้เคียงมีคุณภาพดีขึ้น มีสัตว์น้ำอาศัยมากขึ้น ค่า pH ของดินเริ่มปรับสู่สมดุลธรรมชาติ ดินที่มีคุณภาพดีขึ้นช่วยอุ้มน้ำได้ดีกว่า ต้นข้าวที่แข็งแรงมีระบบรากที่สมบูรณ์ สามารถทนต่อสภาวะแล้งได้ดีขึ้น

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๓.๒.๑ รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- ลดการชะล้างพังทลายของดิน
- เพิ่มอินทรีย์วัตถุด้วยการปลูกพืชคลุมดินและใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- คงสมดุลธาตุอาหารในดิน

๓.๒.๒ จัดการน้ำอย่างยั่งยืน

- ใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยด
- สร้างแหล่งน้ำสำรองและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ
- รักษาคุณภาพน้ำ ลดสารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๓.๒.๓ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- เก็บรักษาพันธุ์พืชท้องถิ่นและสัตว์พื้นเมือง
- ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต
- รักษาระบบนิเวศฟาร์ม เช่น แปลงนา, พื้นที่ริมคลอง

๓.๒.๔ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาฟางและเศษพืช
- ใช้พลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำ
- ส่งเสริมการหมุนเวียนใช้ทรัพยากร (Circular Agriculture)

๓.๒.๕ สร้างสมดุลระหว่างการผลิตและการฟื้นฟู

- มีรอบเว้นฟื้นฟูพื้นที่เพาะปลูก
- ใช้ระบบเกษตรผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของพื้นที่

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกิดความด้านการผลิตข้าวที่ปลอดภัยและเหมาะสม การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทข้าว การแปรรูปผลผลิตข้าว เช่น ผลิตภัณฑ์ข้าวหอมดอกจัน สร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
เป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานให้เกษตรกรในพื้นที่ และผู้ที่สนใจ ได้แก่คณะอาจารย์จาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เกษตรกรสามารถเข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการเพาะปลูก และการจัดการผลผลิต
- มีการรับฟังปัญหาในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ประชาสัมพันธ์ผลงาน FACEBOOK และทางกลุ่ม LINE ตำบลบ่อแร่ อำเภอดสิงห์ สามารถสอบถาม ข้อมูลทางด้านการเกษตรได้

ตำบลบ่อแร่ อำเภอดสิงห์

2.7 พัน ผู้ติดตาม • 166 กำลังติดตาม

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำ องค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เป็นต้นแบบที่นำความรู้ไปทดลองปฏิบัติจริง และขยายผลสู่เพื่อนบ้านในอำเภอดสิงห์ เห็นผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัด เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต มีการทำตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ จำหน่ายสร้างรายได้ รวมทั้งทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจ พร้อมทั้งเป็นพี่เลี้ยงการพัฒนาอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และมี ประสิทธิภาพ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานใน พื้นที่

- ๑) เข้าร่วมประชุมและวางแผนร่วมกับอำเภอ /องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแร่ /วัด/และหมู่บ้าน
- ๒) ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลง ใหญ่ระดับอำเภอ/เป็นวิทยากรด้านการลดต้นทุนการผลิต/เกษตรเกษตรต้นแบบในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ๑.) ประสานงานกับประธาน ศพก.เครือข่าย แต่ละพื้นที่ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆของอำเภอ
- ๒.) กำกับดูแลกิจกรรมเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ พร้อมทั้งประสานงานตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- ๓.) ประสานงานกับหน่วยงานสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เช่น ที่ทำการปกครองอำเภอวัดสิงห์ ,สำนักงานเกษตรอำเภอวัดสิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และภาคเอกชน(บริษัทคูโบต้า)

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนในการขับเคลื่อนและพัฒนาการเกษตรในชุมชน โดยสามารถนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และแนวคิดการเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ สภาพแวดล้อม และความต้องการของเกษตรกรในท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งยังสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การเป็นผู้นำชุมชนในบทบาทของ ศพก. ทำให้ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจ และมีโอกาสได้แสดงศักยภาพในการนำพาชุมชน และบ้านเกิดมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบทางการ เช่น การเป็นประธานคณะกรรมการ หรือร่วมประชุมวางแผนกับหน่วยงานต่าง ๆ และในฐานะเป็นกำนันตำบลบ่อแร่ ต้องดูแลความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และในรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเป็นพี่เลี้ยง คอยให้คำปรึกษา เกษตรกรในพื้นที่ เกษตรกรผู้นำ และเกษตรกรที่สนใจกลับมาพัฒนาบ้านเกิด ให้สามารถทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองได้ สร้างความเจริญแก่หมู่บ้านและชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

มีความภาคภูมิใจที่ได้อุทิศเวลา แรงกาย และแรงใจในการทำงาน ในฐานะการเป็นกำนันตำบลบ่อแร่ และเป็นเกษตรกรในพื้นที่ ต้องการทำงานโดยมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตน ต้องการให้เกิดความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและชุมชน พร้อมทั้งรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขอุปสรรคในการทำการเกษตร การทำประโยชน์เพื่อบ้านเกิดและสังคม ถือเป็นคุณค่าที่ดีในการเกิดมามีชีวิต

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เน้นลงมือปฏิบัติด้านการเกษตร การไม่หยุดอยู่แค่การวางแผนหรือพูดคุย แต่รีบลงมือทำจริงในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ และสามารถเรียนรู้ ปรับปรุงจากประสบการณ์จริงได้รวดเร็ว ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในภาคการเกษตร เพราะธรรมชาติและฤดูกาลไม่รอใคร เน้นการลงมือปฏิบัติให้เกิดผลงาน จะเห็นผลงานเชิงประจักษ์ เป็นต้นแบบให้เกษตรกรรายอื่นได้

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียน เจ้าหน้าที่หรือผู้ดำเนินการถอดบทเรียนบางรายยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินการถอดบทเรียน ส่งผลให้เนื้อหาที่ได้ไม่ครอบคลุมสาระสำคัญหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้อย่างเต็มที่

- ควรดำเนินการถอดบทเรียน โดยการเก็บข้อมูลการผลิตการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เช่น ต้นทุนการผลิต/ปัญหาการเกษตรที่พบบ่อย เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ จะได้นำมาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร และสามารถแก้ไขปัญหาในระยะยาวได้อีกทางหนึ่ง

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอวัดสิงห์

เกษตรกรต้นแบบ

นายจิตรชัย เถกิงสรคันธ์
สินค้าหลัก ข้าว

หมู่ที่ ๖ ตำบลบ่อแร่ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

สนับสนุนโดย...สำนักงานเกษตรอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

กรมส่งเสริมการเกษตร

ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๘

ฐานเรียนรู้การผลิตแหนแดง

แหนแดงและสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินที่สามารถตรึงไนโตรเจน จัดเป็นปุ๋ยชีวภาพที่ถูกนำมาใช้เป็น แหล่งไนโตรเจน และธาตุอาหารชนิดอื่นให้แก่พืช แหนแดงเป็นหนึ่งในพืชที่สามารถเพิ่มชีวมวลได้รวดเร็ว โดยมีระยะเวลาเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า เพียง 2-5 วัน หากมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะสามารถเพิ่มปริมาณได้ถึง 40 เท่า ได้ในระยะเวลา เพียง 2 สัปดาห์ ใน ขณะนี้สำหรับสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินมีองค์ประกอบของกรดอะมิโน และสารคลอโรฟิลล์ในพืชในกลุ่มออกซิเจนไอโซไดโบบิน และ จิบเบอเรลลินที่ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช เป็นแหล่งชีวมวลที่มีศักยภาพที่เกษตรกรสามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีวันหมด อีกทั้งยังสามารถเก็บรักษาแหล่งพันธุ์ได้ง่ายเป็นแนวทางในการลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง ตลอดจน เป็นการผลิตชีวมวลที่เป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อมและเป็นทรัพยากรชีวภาพที่มีศักยภาพในการการผลิตพืชที่ปลอดภัย อย่างยั่งยืน

วิธีการผลิตแหนแดง

1. จัดเตรียมบ่อปูน หรือกะละมังพลาสติก ที่มีความสูงอย่างน้อย 10 เซนติเมตร เพื่อควบคุมระดับน้ำ
2. ใส่ดินลงในภาชนะ เติมน้ำให้สูงจากพื้นที่ ประมาณ 10 เซนติเมตร
3. ใส่แม่พันธุ์แหนแดง ลงไปประมาณ 100 กรัม กระจายให้ทั่วภาชนะที่เพาะเลี้ยงหมั่นคนภาชนะ วันเว้นวันเพื่อให้แหนแดงดูดธาตุอาหารจากตะกอนแขวนลอยในน้ำเพื่อช่วยแหนแดงให้แตกกิ่ง ขยายพันธุ์ได้ดียิ่งขึ้น
4. ใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์ แหนแดงจะเจริญเต็มภาชนะ ให้นำแหนแดงไปใช้ประโยชน์ได้คงเหลือในภาชนะประมาณ 100 กรัม เพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ต่อไป
5. ไม่ควรปล่อยให้แหนแดงแก่จนเป็นสีแดง เพราะจะทำให้ขยายพันธุ์ได้ช้า

วิธีการใช้แหนแดง

1. **แบบสด** ใช้แหนแดงสด อัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ สามารถตรึงไนโตรเจนได้ถึง 5-10 กิโลกรัมต่อไร่ (2 กก./ตรม.) หากต้องการใช้ในนาข้าว ใช้แหนแดงสด 160 กิโลกรัมต่อไร่ ในช่วงนำน้ำเข้านา ตั้งแต่ระยะข้าวเริ่มแตกกอ จะเพิ่ม ปริมาณขึ้นเป็น 4,800 -6,400 กิโลกรัมต่อไร่
2. **แบบแห้ง** ใช้แหนแดงแห้ง 1 กิโลกรัม ในพื้นที่ปลูกผัก 2 ตารางเมตร มีปริมาณธาตุอาหารเทียบเท่าปุ๋ยยูเรียประมาณ 100 กรัม(1 จัด) หรือสามารถผสมในวัสดุปลูก ตั้งแต่เริ่มเพาะกล้า อัตราการใช้ วัสดุเพาะปลูก 50 ส่วน ต่อ แหนแดงแห้ง 1 ส่วน

ประโยชน์ของแหนแดง

1. กดแทนการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน
2. เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
3. สามารถใช้เป็นส่วนผสมในวัสดุปลูก
4. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเคมี และลดต้นทุนการผลิต
5. ใช้เป็นแหล่งโปรตีนสำหรับการเลี้ยงสัตว์ได้

สนับสนุนโดย...สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดชัยนาท กรมส่งเสริมการเกษตร
ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี 2568

แผนที่ ศพก.อำเภอวัดสิงห์

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์	
		หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองน้อย	๑๔	มะขามเฒ่า
๒	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสระใหญ่	๑๕	วังงิ้ว
๓	ศจ.บ้านท่าจีน	๑๓	หนองขุ่น
๔	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านทุ่งพางค์	๑๕	หนองน้อย
๕	ศจ.บ้านบ่อแร่	๑๓	บ่อแร่
๖	กลุ่มแม่บ้านหนองบัว	๒	หนองบัว
๗	ศูนย์เรียนรู้การปลูกกล้วย (ส้มโอขาวแตงกวา)	๕	มะขามเฒ่า
๘	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรจังหวัดชัยนาท	๕	บ่อแร่
๙	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี	๑๓	หนองขุ่น
๑๐	ศูนย์ถ่ายทอด ต.บ่อแร่	๑๕	มะขามเฒ่า
๑๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านโคสัตว์	๑๕	วังงิ้ว
๑๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านวัดใหม่	๑๓	หนองบัว
๑๓	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองอึ่ง	๑๓	วังงิ้ว
๑๔	แปลงใหญ่ด้านลำปาวเลี้ยงบ้านหนองนก	๑๗	วังงิ้ว
๑๕	วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพบ้านไผ่ห้วยกบออก	๑๗	บ่อแร่
๑๖	สวนวัดไร่ไธสนาพุทธม	๑๓	หนองขุ่น

